

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16 02 20 21 р.

м. Київ

№ 202

Про затвердження Програми
моніторингу якості початкової освіти
«Ефективність впровадження діяльнісних
та ігрових методів навчання
в освітній процес Нової української школи»

Відповідно до частини другої статті 48 Закону України «Про освіту», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року», підпункту 76 пункту 4 пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), пункту 4 розділу II Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 січня 2020 року № 54, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 року за № 154/34437, абзацу 23 пункту 2.2 розділу 2 статуту Державної установи «Український інститут розвитку освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.10.2019 № 1307, статті 15 Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та The LEGO Foundation від 20.06.2019 року, з метою ефективної імплементації діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Програму моніторингу якості початкової освіти «Ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи», що додається.

2. Державній установі «Український інститут розвитку освіти» (Карандій В.) забезпечити реалізацію дослідження моніторингу якості початкової освіти «Ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи» у закладах загальної середньої освіти.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рогову В.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ПРОГРАМА
моніторингу якості початкової освіти
«Ефективність впровадження діяльнісних
та ігрових методів навчання
в освітній процес Нової української школи»

I. Загальні положення

1. Ця Програма визначає методологічні й організаційно-технологічні засади підготовки та проведення моніторингу якості початкової освіти «Ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи» в рамках міжнародного дослідження відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та The LEGO Foundation щодо упровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітній процес закладів дошкільної, загальної середньої та вищої освіти від 20.06.2019 (далі – моніторинг), порядок визначення його результатів, форми їх узагальнення й оприлюднення.

2. Основною метою моніторингового дослідження є вивчення ефективності впровадження в освітній процес Нової української школи діяльнісного підходу на інтегрованій основі з переважанням ігрових методів.

Відповідно до мети визначено завдання моніторингового дослідження:

- з'ясувати ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи;
- перевірити їх вплив на формування ключових умінь учнів початкової школи, що визначені Державним стандартом початкової освіти;
- вивчити показники якості освітнього процесу Нової української школи, що забезпечуються впровадженням діяльнісних та ігрових методів навчання;
- оформити результати дослідження у формі звіту;
- використовувати результати моніторингового дослідження для забезпечення якості освітнього процесу Нової української школи.

3. **Об'єктом** моніторингу є вивчення впливу діяльнісних та ігрових методів навчання в освітньому процесі Нової української школи на формування читацької компетентності та соціально-емоційних вмінь здобувачів початкової освіти.

4. **Предметом** моніторингу є рівень сформованості ключових компетентностей здобувачів початкової освіти, до яких у межах моніторингу віднесено:

- читацьку компетентність – здатність особи широко розуміти текст як частину повсякденного життя й навчальної діяльності, шукати нову інформацію, відтворювати та використовувати її, інтерпретувати зміст і формувати логічні ланцюги здійснення події або явища, осмислювати й оцінювати зміст і форму тексту тощо;

- соціально-емоційні компетентності, пов'язані з ідеями соціального і

фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розумінням правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможністю діяти в умовах невизначеності та багатозадачності; умінням комунікувати, співпереживати собі й іншим, керувати своїми емоціями, працювати в команді, креативно й критично мислити, вести за собою і виважено йти за лідерами тощо; рівнем розвитку усвідомленості, співпереживання та залученості.

II. Суб'єкти моніторингового дослідження

1. Ініціатором зовнішнього моніторингу є Міністерство освіти та науки України та фонд «The LEGO Foundation» у рамках Меморандуму про взаєморозуміння від 20.06.2019 року. До основних функцій Міністерства освіти і науки України в рамках моніторингового дослідження належить:

- 1) здійснення організаційного, науково-методологічного супроводу моніторингу;
- 2) забезпечення координації діяльності суб'єктів на всіх етапах проведення моніторингу;
- 3) оприлюднення звіту, що складається за результатами проведення моніторингового дослідження.

2. Суб'єктами, що проводять моніторинг, є:

1) Український інститут розвитку освіти;

- забезпечує реалізацію моніторингу якості початкової освіти «Ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи» у закладах загальної середньої освіти;

- визначає та затверджує список осіб, відповідальних за реалізацію моніторингу, перелік учасників моніторингу, список консультантів (тренерів), список дослідників;

- сприяє організації інформаційних зустрічей з адміністраціями закладів загальної середньої освіти, залученими до дослідження;

- здійснює організаційно-методичний супровід проведення навчальних тренінгів та навчально-методичних заходів, семінарів – обміну досвідом для вчителів (у тому числі онлайн заходи);

- забезпечує візити до закладів загальної середньої освіти, залучених до дослідження (за сприятливої епідемічної ситуації) та збір даних (інтерв'ю, опитування, анкетування учасників освітнього процесу);

- за результатами дослідження складає звіт та надає його Міністерству освіти і науки України.

2) Заклади загальної середньої освіти;

- сприяють проведенню моніторингу (за умови наявності у переліку закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у моніторингу);

- послуговуються результатами моніторингу під час організації освітньої діяльності;

- беруть до уваги рекомендації, розроблені за результатами моніторингу.

3) керівники департаментів (управлінь) освіти і науки Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Полтавської, Харківської областей та Київської міської державних адміністрацій:

- сприяють в організації та проведенні моніторингу у закладах загальної середньої освіти відповідної області Державній установі «Український інститут розвитку освіти», фонду «The LEGO Foundation» та громадським об'єднанням, залученим до процесу моніторингу фондом «The LEGO Foundation»;

- забезпечують створення умов для проведення моніторингу у закладах загальної середньої освіти відповідної області.

4) Фонд «The LEGO Foundation» разом із громадськими об'єднаннями, залученими до процесу моніторингу фондом «The LEGO Foundation» (за згодою).

3. Учасники моніторингу:

1) здобувачі початкової освіти – учні початкової школи закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у моніторингу (далі – учні);

2) педагогічні працівники – учителі початкової школи закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у моніторингу (далі – учителі);

3) директори закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у моніторингу (далі – директори);

4) батьки учнів початкової школи закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у моніторингу (далі – батьки).

III. Методи, принципи моніторингового дослідження та параметри, за якими воно здійснюється

1. Методи проведення моніторингу:

1) оцінювальне інтерв'ю з учнями;

2) інтерв'ю з директорами та учителями;

3) анкетування учителів і батьків.

2. Принципи, відповідно до яких проводиться моніторинг:

1) науковість і методична обґрунтованість;

2) об'єктивність;

3) відповідність меті (валідність);

4) системність;

5) сприйняття громадськістю;

6) відкритість деперсоніфікованих результатів, а також інформації про показники на загальнодержавному рівні;

7) закритість інформації про персональні результати учнів, а також про показники на локальному (щодо класів, закладів освіти, міст, районів) та регіональному (щодо областей, міста Києва) рівнях;

8) інформативність результатів для різних категорій споживачів.

3. У рамках цього моніторингу якість початкової освіти визначається за такими параметрами:

1) якість результатів початкової освіти, моніторинг якої здійснюється шляхом оцінювання відповідності результатів набуття учнями компетентностей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462, і обов'язковим результатам навчання, визначеним Державним стандартом початкової освіти, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) в межах впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська

школа» на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р (далі – Концепція Нової української школи);

2) якість освітнього середовища, моніторинг якого здійснюється шляхом оцінювання впливу використання діяльнісних та ігрових методів навчання (шляхом оцінювального інтерв'ю з учнями, інтерв'ю з директорами та вчителями, а також анкетування вчителів та батьків).

IV. Цикли моніторингу та основні етапи проведення

1. Моніторинг проводиться періодично за такими циклами:

I цикл – 2020-2021 н.р.;

II цикл – 2021-2022 н.р.;

III цикл – 2022-2023 н.р.

2. Основні етапи проведення моніторингу

Моніторинг передбачає такі етапи:

1) підготовка матеріалів, на основі яких проводиться моніторинг;

2) формування переліку закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у моніторингу (далі – список учасників моніторингу).

Розроблення науково обґрунтованої вибірки учасників моніторингу та формування їх списку організовується фондом «The LEGO Foundation» за участі Української асоціації дослідників освіти та Австралійської ради дослідників освіти.

3) укладення й тиражування матеріалів моніторингу;

4) підготовка персоналу для проведення моніторингу;

5) проведення анкетування вчителів та батьків;

6) проведення інтерв'ю з директорами та вчителями;

7) проведення оцінювального інтерв'ю з учнями;

8) обробка матеріалів;

9) статистично-математична обробка результатів моніторингу;

10) підготовка й оприлюднення звітів за результатами моніторингу.

V. Матеріали для оцінювального інтерв'ю з учнями, інтерв'ю з директорами та вчителями, анкетування вчителів та батьків.

1. Оцінювальне інтерв'ю з учнями проводиться за рубриками, що розміщені в індивідуальному буклеті кожного учня.

2. Зміст оцінювального інтерв'ю корелює з характеристиками, які є спільними для всіх ключових компетентностей (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами), визначеними Державним стандартом початкової загальної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462, і Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688).

3. Фонд «The LEGO Foundation» разом із громадськими об'єднаннями,

залученими до процесу моніторингу фондом «The LEGO Foundation», укладає державною мовою та тиражує буклети оцінювального інтерв'ю та доставляє їх до місця проведення моніторингу.

4. Тиражування і використання буклетів та інших матеріалів оцінювального інтерв'ю здійснюються із дотриманням вимог конфіденційності відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

5. Для анкетування учасників моніторингу використовуються два типи анкет:

- 1) анкета для учителів;
- 2) анкета для батьків;

6. Інформація, зібрана у процесі дослідження, може бути використана з дослідницькою метою. Неперсоніфіковані результати дослідження можуть бути опубліковані.

VI. Проведення оцінювальних інтерв'ю з учнями та анкетування учасників моніторингу

1. Оцінювальні інтерв'ю з учнями, інтерв'ю та анкетування учасників моніторингу проводиться:

- 1) відповідно до норм і вимог:

Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 січня 2020 року № 54; нормативно-правових актів з питань організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394, та з урахуванням регламенту проведення моніторингу, установленого Українським центром розвитку освіти;

2) у дні, визначені графіком відповідного циклу моніторингу;

3) у закладах загальної середньої освіти, які включені до списку учасників моніторингу.

2. Графік та розклад проведення оцінювального інтерв'ю з учнями під час проведення відповідного циклу моніторингу розробляється відповідно до вимог Гігієнічних правил складання розкладу уроків, наведених у додатку 7 до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394.

3. Анкетування вчителів та батьків здійснюється в період здійснення моніторингу.

4. Інтерв'ю з директорами та вчителями здійснюється в період здійснення моніторингу.

Час початку процедури оцінювального інтерв'ю з учнями в закладі загальної середньої освіти визначається Українським інститутом розвитку освіти разом із Українською асоціацією дослідників освіти за погодженням із місцевими органами управління освітою та керівником цього закладу.

5. Для усіх учнів забезпечуються рівні умови для проходження оцінювального інтерв'ю.

6. Відповіді кожного учня відзначаються за рубриками в індивідуальному буклеті інтерв'ю, кожен учитель забезпечується відповідною анкетною для вчителя, батьки забезпечуються анкетами для батьків, наданими Українською асоціацією дослідників освіти.

7. Матеріали дослідження (буклети інтерв'ю, анкети) не підлягають оприлюдненню до завершення останнього етапу моніторингу.

VII. Визначення результатів моніторингу

1. Обробка та узагальнення результатів моніторингу здійснюється фондом «The LEGO Foundation» разом із громадськими об'єднаннями, залученими до процесу моніторингу фондом «The LEGO Foundation», на основі даних статистично-математичної обробки результатів оцінювання й анкетування шляхом формування проєктів інформаційного (інформаційних) / аналітичного (аналітичних) звітів, які надаються Державній установі «Український інститут розвитку освіти».

2. Інформування про результати моніторингу здійснюється шляхом оприлюднення аналітичних звітів, на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України, вебсайтах Українського інституту розвитку освіти, фонду «The LEGO Foundation» та громадських об'єднань, залучених до процесу моніторингу фондом «The LEGO Foundation».

Генеральний директор директорату
дошкільної, шкільної, позашкільної
та інклюзивної освіти

Андрій ОСМОЛОВСЬКИЙ